

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; kolozsvári hírek; különféle: szerencsétlenségek a nagy hófúvatagok miatt, pozsony-nagyszombati első magyar vasut, bécsi nagy szánkázat, látogatások Károly es. kir. fhnél Velenczében, tengeremléküink kereskedési sikere m. decemberben, 's a t.; Kisfaludy Társaság; 's a t.) Portugália. (az almeidai várország fölzendült; 's a t.) Spanyolország (cortesülések; Toreno gr. beszéde; hadi hírek; 's a t.) Anglia (a királyné válasza az alsóházi fölirat; Russell indítványa Canada alkotmányának fölfüggesztésére elfogadva; lap-velemények Durham gr. amerikai fölkormányzóvá nevezetése; érdekes felső házi viták Canada ügyében; 's a t.) Franciaország (pairkamrai ülések; a hadserget nagyobbítják; vélemény a spanyol avatkozási ügyről; 's a t.) Németország. Amerika. Olaszország. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízállás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ó cs. 's ap. föls. Erdély KK. és RR. előterjesztése következtében Kemény Ferencz b. kormányzékai tanácsost a KK. és RR. elnökévé; Gál László kormányzékai tanácsost orsz. zámvévési elnökévé; Dániel Elek felső-Fejér megyei főispánt kir. táblai elnökévé; Sida Mihály kormányzékai titoknokot, Cserei Farkas kincstári titoknokot 's Degenfeld-Schomburg Otto grófot valóságos kormányzékai tanácsosakká nevezni, 's Fehér Antal nedeliezi 30ad-ellenőrt nyugalmazni méltóztatott. E. H.

Győr: Mult jan. 5ikén az árvasági választottság a kebelbeli elhagyatott szegény nemes árváknak legszükségesebb tartatásuk 's neveltetésük iránt véleményével oda járult, hogy egy alapítványt kellene szerkeszteni, mellynek jövedelméből a szükséges segítség megadathassék. Az illy alapítvány-megszerzésre a szabad ajánlás útja választatván, az első alispán ur tástint a kitűzött czélra 20 pengő fr. ajánlott. Tóth József győri kanonok ur pedig 100 p. for. e szives ajánlását elhagyatott kisdetek nevében köszönettel fogadtatott. —

Kolozsvár ott jan. 22én: It is, de kivált a szomszéd magyar hon sik földjén a hó példanélküli nagy, az országuton mélye két sing, néhol a fúvatagok miatt a kereskedési közlések nagyon megterhesültek. A debreczeni vásártól 8 nap alatt ért a lovaszeker ide, 's a bécsi posta, mellynek rendszerint 18ra kellett volna ide érkezni, még 22kén délután 's így négy nappal későbbre sem érkezett meg. A postaszeker épen hat nappal későbbre jöve meg. Egy úr innen Bécs felé gyors lovakkal indulván, N. Váradról visszatért a mély hó miatt útját tovább nem folytathatván. — Szébenben az új évi köszöntések megváltásából gyűlt mennyiség fele eddigi szokás szerint a sétatér-szépítésre rendelt pénzárba szolgáltatott, más fele pedig a házi szegények közt valláskülönbőség nélkül osztatott ki.

Brassó, jan. 24én. Tegnap este mintegy 21^{1/2} perczel nyolcz óra után nagy földrengés volt 's nem kis félelem 's aggodalomba ejte. A házak, bútorok ingadoztak, asztalokról, székrekről poharak, tálak, tányérok lehullottak, a falak meghasadottak, kémények, födelek, tűzfalak nagy robajjal és borzasztó zuhanással ledültek. Egy nem rég épült új kapu kemény fala erősen megrepedt, földélete lehullott; a kemény új épületek is nagyon megráztattak, úgy hogy sok hasadék bizonyítja e természeti jelenet hatalmas erejét. Az emberek részint házaikban, részint a szabadra szaladva sápadt halálos színelvarták e természeti nagy munkát kétes kimevetelét. Az utcák mindenfelé rakvák lezuant kő-tégla-cserép-darabokkal. Oly kemény volt a többszöri megrázás közt egy, hogy újabb ismétlésére kó-halommá változhatott volna virágzó városunk. Az elemek egymással kemény tusakodásban voltak, a föld gyomra iszonyú robajjal, zúgással retgettete, a lég vastag gőzűvala, nagy zaj hallatszott, ehhez járulván a lakosok fértőző futása, sivitása 's a dőldező épületek remítő zuhanása: valóban nem esuda, ha illy vézes eset elmulta 's megszünte után félelmesen dobogó sziveink és sápadt ajkaink halálat rebgtek. Mindenki előtt nyilva látszott a sir, 's visszaemlékezve a lissaboni, pekingi, 's amerikai remítő földrengésekre, hasonlótul remegett. Azonban a gondviselés megszünteté e borzasztó tüneményt mintegy 4—5 percz után, de a lakosok nagy részint félelemmel tölték az éjt, új rendüléstől tartván. E. Hirl.

A m. k. udv. kamra Belánszky Jánost Besztercebányán, bányász törvényszék-helyetteségi írnokká alkalmazá. —

KÜLÖNFÉLE: A Duna-gőzhajózási társaság mindent elkészíté a hajózás ismét megkezdésére; csak folyamink rázzák le vastag téli öltönyüket, 's gőzösinék vidoran szelendik a hullámokat. A tengeri nagy gőzös „Stambul“ már elkészült 's martz. 11kén induland először Smyrnából Konstantinápolyba. — Kemény telünk bucsuzó félben van; pár nap óta szünetlen olvad, mit a gyakor langyos esőzés is szaporít vizzel, mellynek következtében az alig apadni kezdett Duna már ismét árad 's félelemmel tölti a partlakók kebleit. Egyébiránt minden felől csak azon pusztításokról érkeznek hírek, miket az iszonyu hófúvatagok 's többször dühöngőt forogtet okoztak. Sátoralja-Ujhely közelében három kézművest találtak megfagyva az országuton. Ugyan e viharok 36 kereskedő hajót süllyesztének el a fekete tengeren. — Velencei hírek szerint a modenai hg 's örököse Károly es. kir. fhnét meglátogaták az említett városban. Hasonló czélbul Blacas hget is várak oda Görzbül, 's Maria Luiza es. kir. fhnét. — Magyar tengeremléküinkön mult évi decemberben összesen 162 terhelt hajó fordult meg, sik tengerről jövő, 3275 tonna tehernyi rakományának értéke 142,604 forintra ment, távozott pedig összesen 116 hajó mellyek 6517 tonmatehnyi szállítványát 365,833 forintra bősülhetni, miből kiviláglik, hogy az említett hónapban 223,229 forinttal volt reánk nézve tetteges a kereskedés. — A pozsony-nagyszombati vasut-építő Egyesület mult hó 22kén gyűlést tartván, a vasutépítést, mint már mult számunkban említettük, csakugyan elhatározták létesíteni illy név alatt: „Pozsony-nagyszombati első magyar vasut.“ A pálya egész hossza 26,074 bécsi öl, azaz 6^{1/2} német mérföldnél valamivel több. — Bécsben legközelebb Rossau külvárosban számos bankjegy-esinálót fogtak el, kik már darab idő óta nagyban üzék ott mesterségüket. — A Bécs-Triest közt építendő vasuton 9 óra alatt fognak egyik városból a másikba juthatni az utazók. — Bécsben fényes szánkázást tartand a f. udvar, egészen ahhoz hasonló, melly a congressuskor olly rendkívüli fényvel adaték. Mondják, hogy annak az akkori pompás eszközökkel és szánokkal ismétlése csupán azért történik, mivel a császárné ő föls. még illyesmit nem látott. — Sina b. csupán Éjszakamerikába küldött mérnökét várja, 's azonnal kiadandja vasut-tervét. Az 500 forintos részvények számát 24 ezerre határozza; mikből azonban csak Sezer jutandhat a nagy közönség birtokába.

A Kisfaludy-társaság folyó évi február 6kán, dél előtti tizenegyedfél óraker tartja első közülését a magyar tudós társaság teremében (uri utca 612. sz. 1. emelet), mellyre a literatura minden baráti szívesen hivatalosak. Tárgyai: az egyesület keletkezéséről, pénzállapotjáról 's eddigi munkálkodásáról, az ez évre kitéve volt jutalmak elíteltetéséről szóló jelentések, némelly pályairatok olvasása, 's egy jutalomtétel kihirdetése. Asszonyságoknak külön hely leszen hagyva. Megjelenés szokott öltözetben. Pesten, január 31. 1838. Fáy András s. k. igazgató.

PORTUGÁLIA.

A Diario, Coimbra kerületben eladott nemzeti javak 302 's 303dik névjegyzékét közli; az első jegyzéken foglalt javakat 11,765 milreison kiálták ki 's 18,820ra verték föl, a másod rendűeket 403 ezren kiálták ki 's 910 ezren keltek el. — Jan. 5ki cortesülésben Pereira de Lemos azt indítványozá, hogy a felosztott cartistai igazgatóság tagjainak, (Palmella 's Terceira hg., Saldanha marq. 's Mouzinho d' Albuquerque tagoknak) biztossági vizsgálat alatti előterjesztésök nyomtattassék ki. Ezen előterjesztés szerint, mielőtt a módosított alkotvány erőbe lépne, az egész nép helybenhagyása kívántatik. A közhasznu czélokra 30 czikkből álló kisajátítási törvény terjesztetett a cortes elibe.

Az angol lapok Lissabomból jan. 8ról írják: „hogy Remechido ni guelpárti vezér háborítatlanul folytatja dulogását. Néhány nap előtt 20 fegyveres lovaggal Lissabonhoz közel eső faluban ebédelt 's az ebédárát becsületesen megfizet. Ot nap előtt a balardoí és st. marthai dőbányárakat csupán öt főnyi guerilla csapat kirabolta. Egy mígelista tábornok, mellyet Saraiva kapitány osztályamegtamadott, életkegyelem föltétele alatt csapatjának rejtekhelyét ígéré fölfedezni. A katonákat a hegyek közé vezeté, de a rossz uton alig haladhatának. A fogoly használá ez alkalmat; ellillant 's csapatját figyelmezteté a veszélyre 's ez Remechido volt.

Lissabon jan. 8án. A cortes jan. 26ára határozza a kis herczegnek, mint portugáliai koronaörökösnek ünnepeyes megismértetését. Az elnök következő törvény-mintát olvasand fel: „A portugal nemzet köz rendkívüli alkotmányzó cortese Pedro de Alcantara hget, ő felségök II. Mária, Portugália, Algarbia 's a t. királynéja 's fenséges férjének II. Ferdinand király törvényes fiát, ezen ország koronája örökösének megismerik.“ Minden cortes-követ neve felkiáltása mellett ezt válaszolandja: „Megismerem őt!“ Erre az elnök a megismerést végrehajtottnak nyilvánítván az ülést bezárandja. E tett álygyudörgések által ünnepeletik meg. Tizenkét tagu követség adandja át a királynénak a megismerési oklevelet. —

SPANYOLORSZÁG.

A cortes jan. 8iki ülésében, mint mult számunkban említettük, Huelves több kérdést intéze a kormányhoz a carlosiak legyőzetésére használandó hathatos eszközök iránt. Az ideigl. hadminister erre azon kívánatát nyilvánítá, hogy nevezzen a kamra választmányt, melly ez ügyben a kormánytanácskozzék, mivel illyesek nyilvános vitatása a kamrákban könnyen bal befolyású lehetne a háborúvitelre. Egyszermind megjegyzé, miszerint azon állítás, hogy a kormány közboesánattal kínálta meg a lázadókat, egészen alaptalan; annyit azonban valónak vallott, miszerint az alkotmányos guerillák parancsot kaptak nagyobb kímélettel banni a hatalmokba kerülendő carlosiakkal, kiket eddig irtalom nélkül szoktak fölkonzolni. Ezenkül még alkudozásra lépést rendelt a lázadókkal a kormány, a foglyok kölesönös kiváltatása iránt. Most San Miguel tábornok kelt föl, 's minden idegen avatkozás ellen szólott, noha ezelőtt különös röpkéiratban elkerülhetlenül szükségesnek mondá azt, mivel szerinte ez által az avatkozandó külhatalom igen nagy befolyást nyerne a spanyol belügyekre. Továbbá vadolá a kormányt, hogy nem tudja eléggé használni az ország segédforrásit. Mon, pénzügyminister könnyűnek állítá válaszában mondani, hogy jobban használhatandók az ország segédforrásai; de a dolog tetteges valósitása rendkívül súlyos. Az ujoncz-szedések eddig épen semmit nem használtak, részint mivel az összeírottak nem jelentek meg, részint mivel a lázadókhoz pártoltak. A legnagyobb lelkesülettel ajánlott 200 millió realnyi kényszerített kölcsönből még most is 70 millió van az illető tulajdonosok kezéi közt, 's a rendkívüli hadi adót sem leheté még mind beszédni. Kötelessége a kormánynak arra nézni, hogy adóival ne rongssa meg a népet. Hitelszerzésre pusztá akarát koránsem elég, főleg illy helyzetben, midőn a spanyo papirosak 20 pCenten állnak a külföld tőzséresarnokiban. „Hitelünk visszaállítatására mindenek előtt rend szükséges, folytatá Mon, rendet pedig egy óra alatt nem eszközölhetni. Mi nem mulasztjuk el kötelességünket; de rögtön jó állapotot hevenyészni nem tudunk.“ Someruelos marq., a belminister, Huelves azon állítását, miszerint Madridba carlosi központi biztosság létez, alaptalannak nyilvánítván, a haza egyéb részeiben illy biztosság főállását megengede. Ezután ismét a hadminister szólalt meg 's Infante követ kérdésre mondá, hogy a 4ik könnyűezred 300 carlosi fogollyal, kik önkényleg a királyné szolgálatába léptek, jan. 9ikén elhagyván Madridot, a Jaenben föllállitandó tartaléksereg egy részét alakítandják. Ugyanezen czélra az 1800 főnyi ceutai őrségből is 700 embert szállitandnak oda. Ülés végén 67 szóval 41 ellen határozottá lön, hogy a vitatott kérdés még nincsen eldöntve. Másnap tehát, 9ikén,

Caballero nyitja meg az ülést kormány-elleni beszéddel, céltalan lágy-ságot lobbantván szeméire a' lázadók iránt 's rendkívüli szigorúságot a' föllengősdiak ellen, és erőhiányt cselekvésre. Egyszermind határozott válaszokat kívánt a' ministerektől, 's azon nyilatkozást, hogy sem az alkotmányos elvek iránt, sem általában a' javítási ösvényről eltérni nem szándékoznak. Castro, jogminister-jelenté, miszerint a' kormány válasza nem valának kitérők, egyébkint pedig mindenki átlátja, hogy az új ministereg 14 napi főállása óta nem végezhető el a' polgárháborút. A' carlosiak iránti lágyaságról érintett vád alaptalan, mert a' fegyveresen elfogadandó lázadók ezentul sem fogják elkerülhetni büntetésüket; de a' személyes szabadságot többé nem engedheti a' kormány annyira sértetni, hogy a' poroszok pusztá gyanuból elfoghassanak valakit. Mi pedig a' föllengősdiakat illeti, azok közt olly férfiak is találkoznak, kik szabadelműség alarca alatt a' trónkövetelő részire munkások; a' kormány kimélné az eltévedteket, de nem engedé, hogy a' hazafi név büntetlenséget biztosítson a' gonoszítottaknak. 10ikén minden elhatározó süker nélkül végzé vitáját e' kérdések iránt a' cortes 's 11ikén ismét napirendre tért. — A' hadminister egy rendeletéből ezentul csak betegség adhat jogot katonának zászlójától távollétre. — A' kormány 's bank közt alkudozások folynak 68 millió realnyi kölcsön iránt. A' bank a' rendkívüli hadiadóra kiadandó utasítványokon kívül még az elkobzott egyházi ezüstöt is zálogul fogja kapni. — Espartero 12 zászlóaljjal Vitoria-ba érkezett. Közéltésekör a' carlosiak azonnal hátat fordítanak Balmasedának. — Garcia tábornok legközelebb tetemes mennyiségű olajt 's rizst kerite hatalmába az alkotmányosaktól. —

A' cortes jan. 10ki ülésében leginkább kitént Toreno gr. e' beszéde. „Egy cortestag (San Miguel tábornok) többi közt azon kérdést kezdé vitatni: minő állapotban vannak a' haza kül-és belsegédforrásai, 's kielégítők é azok az ország kívánatira nézve? A' kormány 200ezer embert tart zsoldban. Számra nézve e' haderő elégnék látszik ugyan a' háborúvégzésre; meg kell azonban jegyezni, miszerint a' statustól fizetett katonaságnak épen nem vehetni annyi hasznát, mennyibe annak tartása kerül. Azon követ, kiről itt szölok, megjegyze, hogy itt életkérdés forog fen, 's az egyik pártnak megsemmíttetése elkerülhetlenül szükséges. Ez utóbbit nem hiszem. A' polgárháborukat nem szokták mindenkor megsemmíttetéssel végzeni. A' történetekből tudjuk, hogy minden polgárháborút, még győzelem után is, kölcsönös szerződéssel szokták befejezni. (Nyugtalan mozgás a' karzaton. Az elnök meghuzza esőngettyűjét. Minden oldalról kiáltás hangzik: „Rendre!“ Szokásom mindig nyíltan szólani, 's függetlenül cselekedni. Ismétlem, polgárháboruban az egyik pártnak győzelme után sem lehet a' harcztot általános megsemmíttetéssel bérekeszteni. Mostani polgárháborunkat sem fogja az ellenséges párt általános megsemmíttetése követni. (Tetszés.) Vannak e' párt közt polgárok, kik hűséggel viseltek a' királynéhoz, kereskedők 's tulajdonosok, kiket érdekeik az alkotmány győzelméhez esatolnak. E' férfiak nem akarják megsemmíttete látni hazájukat. A' tartományokat 's népség tömegét nem szabad kiirtólóg üldözni. Felejtés 's békés kiegyenlítés legyenek alapja II Izabella győzelmének 's a' nemzeti szabadságnak. (Tetszés.) Az említettem követ még azt is állítá, hogy a' közbejárulás nemzeti bücsületünket megsértené. Ugyan képesek é a' mi érdemes frigyosink megsérteni nemzeti függetlenségünket? Ez meg sem egyeznék saját érdekükkel, mert ezek azt kívánják, hogy Spanyolország megkapja illető fényét. Néhány követ különösen magasziálá tartománya segédforrásit 's különösen a' toledoí egyházközes elkoboztatását ajánlák. Mind ez igen esekély segélyt ígér. Az egyházi ezüst, harangok 's egyéb illy tárgyak, miknek használatát ajánlják, papiroson nevezetes mennyiséget képezhetnek ugyan; de az országos kincstárra nézve igen esekély hasznauak. En mindig küzdök illy eszközök használata ellen, mivel azok egyenesen a' népvéleménybe ütökzenek, 's csupán a' kereskedési szellemet izgatják föl. Ezenkül a' függetlenségi harcztot igen tetemesül esökkenté az illyes tárgyak bücsét; az egyház ezüstje 's drágasági koránsem érnek annyit, mint gondolják. A' francziák 's mi magunk is sokat félre takarítottunk már ezekből, és számos gyalázatos ember üveggel eseréle föl a' drágaköveket. Hogy az ország segédforrásit megnyithassuk, nyugalommal 's renddel szükség munkához fogunk. Hitelünk igen megesökkent, 's csak ügyes orvos gyógyíthatja meg súlyos sebeit. E' gyógyítás azonban nem gyors sebészi műtét, hanem csak hosszas ápolás által történendő. Mindenek előtt bizalomébresztésre van szükségünk, mit rendgyakorlással 's visszaélések elnyomásával eszközölhetünk. Hadseregünk jobb állapotba helyzetésére a' hadifenyíték helyreállítása szükséges. Mi a' külföldi segélyt illeti, mellytül egyébkint épen nem rettegek, itt nem nyílt közbenjárásról, hanem csak bücsületes együttműködésről lehet szó. Az utolsó választások óta Franciaország folyvást híven teljesíté szerződési kötelezésit, most pedig még nyomadékosbá tevé segélyt, reménylén, hogy a' most életbe lépett rendszer siettetni fogja a' trónkövetelő tökéletes megbukását, 's a' közesend-helyreállítást. Franciaország megengedé harcztosinknak, hogy fegyveresen is átélhessék határikat, holott ezt eddig tenniök tiltva volt. Szűnyegre került már az is, miszerint Biscaya partvidékén az őrhajók megerősítetvén, a' esempüzés ellen hatalmas gát fog állíttatni. Iparkodjék cortesünk mindig, egyesülve a' kormányval, a' nemzet és szabadság ügyének előmozdításán. Nemcsak két trónért küzdő magányos személy érdeke forog itt fen, hanem elvekrül 's művelődési haladásról van szó. Nincsen spanyol, kinek ereiben még azon régi vér buzog, melly egykor majd az egész világnak törvényeket osztá, ki ellenzeni tudná a' józan haladást; józanét mondom, mert némelykor a' hátrálást kell haladásnak nevezniük 's viszont. Így például, ha mely örvényt látunk előtünk tátongni, akkor a' visszalépés csakugyan haladás. Tartuk meg mindig mostani épségben a' hadi fenyítéket hadseregünknel; érdemes vezé-

rei pedig munkálkodjanak egyértelműleg 's döntve lesz a' trónkövetelő hatalma. Hiszem, miszerint minden segédforrásit fölhaladunk magunkban 's idegen befolyásra épen nem lesz szükségünk. Mondják, hogy jegyzőkönyvekkel szándék végzeni a' háborút. Nem tudom, való é ez állítás; de szívből megegyezem a' jegyzőkönyv-vitelben, ha t. i. az csakugyan képes leend megszüntetni a' polgárháborút. Belgium 's egyéb országok számára is jegyzőkönyveket csináltak, 's e' tartományok idővel hatalmasul haladtak előre a' jólét boldogító ösvényin. Egység, béke 's rend; e' három eszközzel győzhjük le a' polgárharcztot; ez tagadhatlan tettegység, mellyet ugy létesíthetünk, ha híven segítjük a' kormányt, míg népszerű ösvényén megmarad.“ Toreno beszédét hangos tetzés követé, 's a' gyűlés eloszlott. —

A N G L I A.

Az alsóház jan. 17ki ülésében Leader több kérelmet hozza be, mellyek szerint a' ház által nem akarja helyben hagyatni a' háborút Canadával. Ezután az elnök meghívására következő választ olvasá föl Russell a' királynénak: „Köszönöm hű alsóházamnak azon ígérteit, miszerint törekvésim Canada ismét megnyugtatására előmozdítani szándékozik. Az ismét szerencsétlen történetek e' tartományban engem rendkívül elkomorítanak. Vágyva ohajtom azon pillanatot, mellyben a' visszaállított rend meg fogja engedni, hogy e' gyarmatokban tartós békét alapíthassak. Az éjszakamerikai hű érzetű lakosinak nyilvánított rendszerető szelleme 's törekvése hatalmam föntartására egész méltánylatomat érdemlik.“ (Hangos tetzés.) Russell: „Már most kérem a' házat, engedje előterjesztnem tegnapi jelentett indítványomat, melly a' canadai ideigl. kormányzatot tárggyazza. Ez indítvány ugyanis jogosítani akarja a' kormányzót, a' tanács megegyeztetével törvényhozásra, míg a' tartomány törvényhozósága fölfüggesztve leend. A' tanács öt tagnál kevesebbnél nem fog állhatni. Alsó-Canadában ideiglen a' főnérintett jog Colborne kormányzóra fogna ruháztatni. Mi a' rendvisszaállításra czélzó szabályokat illeti, föl leend a' fő kormányzó hatalmazva, a' polgárháború megszüntetésére szükségesnek itélendő visszatörölások mellett, ha azt jónak és czélszerűnek látandja, általános boesánatot hirdetheti a' tartományban. (Balról: „Halljuk! Halljuk!“ és tetzés.) Továbbá, a' korona, Alsó- és Felső-Canadának törvényhozó tanácsából összesen hat, a' gyűlésházából pedig 20 tagot állítand a' fő kormányzó oldalához, kikkel az minden előkerülő tárgy iránt tanácskozni lesz köteles. E' választottsági tagok az eddigi gyűlésházak tagjaiból is választhatók lesznek ugyan; de a' kormányzó, ha szükségesnek látja, új választásokat is rendelhet. Főczélunk ezentul minden kormányzati tárgyban, határozatunk előtt, mindig éjszakamerikai tartományink véleményét is meghallgatni.“ (Harsogó tetzés.) Ward: (st. albausi radical követ) „Előbb két nézetből küzdök a' kormány rendszabályi ellen, mivel azok véleményem szerint vagy igen messze mentek, vagy igen keveset tettek, a' közbenjárulás minden rosz következményit magukon hordozván, a' nélkül hogy sükerre reményt mutatának. Ezeknek tehát már is élenkebb keserültség lett következménye a' canadaiak részirül, 's a' kormányról a' haditörvény általános kihirdetése. Most is ellenzenem a' ministereg indítványát, ha annak czélja igazság-kiszolgáltatás nem lenne a' canadaiakra nézve. Az alkotmány-fölfüggesztés nem újítás, mert azt már a' canadaiak maguk is megtevék. (Halljuk!) A' kormány legezélszerűbb eszközt használ a' lázadás-elnyomásra. Durham, a' nagy statusférfi, legügyesben fogja megnyugtatani a' szenvedélyeket. Eddig csak durva hatalmat szoktak az anyaországok gyarmatik megnyugtatására használni, 's rendszeren megbuktak; most a' sérelmeket orvosolni szándékoznak, 's győzni fognak kormányunk tagjai. Gyökeres javításra van szüksége a' canadai kormány-rendszernek, 's a' franczia származású gyarmatosak egyenlőségre emelendők az angolokkal, de fölhallgyni a' gyarmattal homlok-egyenest küzd az emberiség 's ész szavával. (Tetszés.) Az eddigi törvényhozó tanács, ha javíttatnék is rendszere, nem egyesíthető jó egyetértés föntartásával az anyaország 's gyarmat közt. E' tanács ugyanis nem egyéb koresosított aristokráciának, 's eltorzított képmása a' lordok házának, melly elégtelenséget 's zavart tanaszt minden éjszakamerikai birtokunkban. (Halljuk!) Reményem, a' ház eltörölend e' törvényhozó tanácsot. Ha a' franczia canadaiak győznének, minden angol birtok azonnal el lenne foglalva, mivel ők törvénytelennek tartják a' földfoglalási rendszert. Ellenkező esetben pedig, ha t. i. a' britteké lenne a' győzelem, ezek fognának kegyetlenkedni amazokon. Tanácsos tehát a' régi angol gyarmatosítási rendszerre visszatérni.“ Warburton radical értelemben szóla. Szerinte a' zendülést nem menthetni ugyan; de sok körülmény sürgetőleg kívánja, hogy az alsó-canadaiak csakugyan föltétlenül részesüljenek a' közboesánathan, sérelmeik orvosoltatása után. Egyébiránt Canada elválása az anyaországtól előbb utóbb elkerülhetlenül meg fog történni, 's azért ez elválást nem ártana önkényt 's barátlilag eszközölni, mert különben minden éjszakamerikai angol tartomány az egyesült statusok karjaiba vetvén magát, ez utóbbiak hatalma még óriásibb lépcsőre hágand. Néhányan még a' kormány indítványa mellett szölok, Hume pedig makacsul ellene nyilatkozik, mire, Russell indítványát egész kiterjedésében 190 szóval 7 ellen csakugyan elfogadá a' ház. A' törvényjavaslat első felolvasatását indítványba hozván Russell, Haves azon kérdéssel szakasztá őt félben: „Tett é a' kormány lépéseket minden véritelet megátoltatására Alsó-Canadában Durham gr. oda érkezése előtt?“ Russell erre oda nyilatkozik, miszerint a' kormány, noha nem hívé, hogy Colborne hatáskörén tul lépénd, még is tudatá vele, mikép most még céltalannak tart minden vériteletet.“ (Halljuk!) Ezután fölolvasták a' törvényjavaslatot 's 2dik fölolvastatását jan. 22dikére halaszták. Miután Grote kérelmet nyujta be Roebuck úrtól a' törvényjavaslat ellen szólhatás végett a' ház sorompí előtt, 's Russell a' kérelem-behozást helyben hagyá, jan. 22keig elhalasztá ülést a' parlament. A' felsőházban jan. 18kán Glenelg l. hossaadalmas beszédben ter-

jeszté elő a kormány nézeteit Canada iránt 's a már jelentett fölrást 's fölségihez indítványba hozá. Utána Brougham l. szólalt meg, 's jeles beszédben ellenzé a kormány szándékát.

Az alsóház fölleirt jan. 17iki ülését még az is nevezetesíté, hogy Vyvyan, pártolván a kormány indítványát, Hume urat következőleg vádolá: „Az igen tisztos kikkennyi követ (Hume) emlékeztet bennünket, hogy ő előre megjósolá a canadai lázadást. Bizonyosan senki sem tudá azt olly alaposan megjövendőlni, mint épen Hume ur. (Hume: „Miért?“) Papineaunál megtalált levelei ezt eléggé tanusítják. Hume ur azon férfira emlékeztet, ki megjövendőlé a yorki székesegyház leégését, 's aztán maga gyújtá föl azt. Így az említett igen tisztos követ is nagy részben oka a történeteknek.“ E' vádra Hume azzal menté magát, hogy a kiütött kedvelen történetek igen természetes következményi a kormány bánásmódjának. „A' canadaiakat, mondá folytatólag, kiki hazafiaknak nyilatkoztatná, ha győztek volna. Irtam ugyan bizonyos leveleket Canadába; de nem bizonyíthatja meg senki, hogy közvetve vagy közvetlenül zendületre szölitám föl a gyarmatot. A' fölolvasott indítványhoz egyezésemet nem adhatom.“

Jan. 18kán Kent lgnó évdíja került szönyegre a felsőházban 's az indítvány másodszeri fölolvasatása ellenzés nélkül véghez ment. Még Brougham l. is nyugodtan viselé magát. Ezután hosszú beszédben az alsóházhoz egészen hasonló indítvánnyal lépe föl Glenelg l. a királynéhoz intézendő fölrás iránt Canada ügyében, melyet ellenmondás nélkül elfogadott a ház. Az e' napi viták igen érdekesek valának 's még lesz alkalmunk bővebben visszatérni reájok. A' ministerség szándéka jelesül sokkal tisztábban világolt ki belőlük, mint az alsóházi két napi vitáztól. Többi közt az lett nyilvánossá, miszerint Alsó- 's Felső-Canada alkotmányos jogai 3 évig leendnek fölfüggesztve, 's e' körülményt Russell egy szóval sem emlité az alsóházban. Továbbá, a' husz képviselőt Alsó-Canadából, kik a törvényhozó tanács hat tagjával, értekező biztosságot alakítandnak Durham gr. körül, a' két tartomány jelen választó testülete fogja kinevezni a' fenálló választói törvények szerint, 's ez ismét olly körülmény, mellyben a' szabadelmű sajtó új jelét látja a' kormány pártatlan szándékának. Fénypontja az egész vitáztanak Brougham beszéde volt, melly mint magok a' tory lapok is sohajva megvallják, parlamenti élete legszebb napjaira emlékeztetett. Megmutatá a' us lord, hogy még most is jól tudja forgatni régi fegyverit, 's Glenelg lordot 's egyéb előbbi hivatalnok társit, habozó hanyag politikájok miatt, legkeserűbb gúny nyilaival árasztá el. Miután egész terjedelmes bünyegyzékét lélekisméretesen szemire lobbantá a' ministerségnek, a' tory lordok harsogó kacajja közt, Oxenstierna svéd kanczellárnak fiához intézett e' szavaival rekeszté beszédét: „Mi fili, disce quantula prudentia orbis regitur.“ Melbourne hideg illedékekkel válaszolt, 's utána Wellington hg szólalt meg, ki, a' ministerek nem kis öröme, nemesak általányosan javalá a' kormány politikáját Canada iránt, hanem még azon vád alul is fölmenté őket, mellyel valamennyi tory szónok azért terhelé a' kormányt, mivel nem tartott elég számos katonaságot Canadában. Durham gr. következőleg nyilatkozék: „Mint főkormányzója éjszakamerikai gyarmatinknak, először ő föls. kormányának felsőségét biztosítandom, azután pedig a' törvény méltóságát 's böcsületét fogom helyre állítani. Ezeket kieszközölvén, britt 's francia származatu minden gyarmatot egyenlőségre emelek a' törvények előtt; (Nagy tetszés), munkámat pedig olly alkotmányserkesztéssel végzem, melly minden párt érdekeinek 's az igazságnak egyenlőn megfelelőjen.“ Az igen érdekes vita esti 5 óratól tizenegyig tartott. —

Durham kinevezetése főkormányzójaul valamennyi éjszakamerikai angol birtoknak, fölizgatá az angol lapokat, abban mindazáltal egyhangulag megegyeznek, hogy a' fölzendült tartományok megnyugtatására ügyesb férfit soha nem választhatott volna a' kormány. A' M. Chronicle különösen így nyilatkozik róla: „Durham gr. bizomnyal minden párt hasznára fog munkálni a' reá ruházott rendkívüli hatalommal, mellyet nem esupán rendviassaállításra fog használhatni, vagy megvizsgálatára némelly sarkalatos sérelemnek, hanem minden bajnak gyökeres orvoslatára. Kinevezetése minden józan gondolkozásu canadait 's angolt egyenlő mértékben kielégítend. Ó mind azok bizalmát magával viendí, kiknek szíven fekszik hazájok valódi boldogsága. Rendkívüli hatalma igen könnyitendí az ügyvitelt, mit eddig a' három ezer mérföldnyi távolság majd egészen lehetlenné tön.“ A' tory Standard így nyilatkozik: „A' kormány tervét mennyire azt az eddig történetekből ismérhetjük, nem igen roszalhatni. Pártatlan böles kormány tudott volna ugyan jobb teljes hatalmu biztost is választani, mint minőnek Durham grótot ismérjük, egyéb iránt pillanatig sem kékedünk, miszerint Melbourne lordot e' kinevezésnél ugyanazon indítók vezérlé, mellynek akkor hódolt, midőn a' ropant szárazföldet tola maga és veszélyes vágytársa (Durham gr.) közé; még is véljük azonban, hogy a' whigek saját körükből bajosan választhattak volna ügyesb férfit e' magas pozczra. Durham gr. szeszélyes, önfejű 's igen ingerlékeny férfi, tehát épen ellenkező azzal, mit böles férfiban keresünk; lelkiület-szilárdsága mindazáltal kipótolja némelly e' hiányt, 's e' mellett még sajátos kedvező genlemanai büszkeséggel bír, 's angol hő nemzeti érzellemmel, mellyel személyes angol pártatlan bátorság van kapcsolatban. Durham l. épen ellenlábas (antiposza) a' gyöngé Gosfordnak, kinek gyávasága főoka a' zendület kitörtének. E' szerint tehát Durham grótot csakugyan alkalmasnak mondhatni a' esöndviassaállításra.“ — Durham l. kinevezetése óta szorgalmasan dolgozik a' gyarmat-ministerségben. — Jan. 13kán este nagyszámu emberesoport állongott a' Tower előtt, mivel hír kezdé szöllöngni, hogy Hume József 's Leader fölségserítés miatt (Canada ügyében) ide fognak záratni 's Old-Baileyben törvényszék elé állítatni. Az egész azonban csak vak láma volt, 's esti 9 órakor eloszlott a' sokaság.

(M. Herabl.) A' maltai britt hatóságok tudósítást kaptak, miszerint a' francia consul Tunisban a' beytül, kormánya nevében visszaadatását sürgeté azon birtokrésznek, melly hajdan Constantinehez tartozott 's utóbb Tunis birtokába került. E' hírt biztos forrásból kaptuk, 's már most láthatja kormányunk, mi szándéku Franciaország Afrika iránt. —

London, jan. 20án: A' kormány előterjeszté Canada iránt tervét a' parlamentnek, 's olly ügyesen tuda szilárdságot kímélettel párosítani, hogy toryk 's radicalok, Hume-Leader pártját kivéven, kénytelenek elhallgatni panaszzikkal. Durham gr., kinek lovagi hűsége pedig tökéletesen megnyugtatja a' reformereket, mint valamennyi amerikai angol birtok főkormányzója megy Canadába, határtalan hatalommal, 's miután a' britt felsőséget biztosítandja, 's a' törvényszentséget kivivandja, minden kíméleti eszközzel fog az elégületlenek kibékítésén munkálni, 's minden engedelmességre visszatérőt közbocsánatban részesíteni. Egyszermind parancsot kapott Durham l. hogy a' szenvedélyek lecsilapulása után az alsó 's felső tartományból különkülön husz érdemes férfit gyűjtsön össze tanácskozás végett új alkotmány iránt. E' tanácskozások sükere azután végső elhatározásul az angol parlamenthez küldetik. A' kormány e' szándékát nem leit volna ugyan köteles már most nyilvánítani, mert a' korona parlament közbenjárulata nélkül is mindenkor értekezhetik népével; de ezt alkalmasint azért tevé, hogy előre is vigasztalja meg a' zendülőkét saját körükből eredendő új alkotmány reményivel, a' radicalokat pedig türekenyebbekké tehesse mostani erőszakos rendszabályi iránt, 's így ne kelljen vakon függnie a' toryk nyomasztó kényuraságától. —

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

A' pairkamra jan. 17iki ülésében két gyászbeszédet olvasának föl, az egyiket Mathieu Dumas gr. tábornokra, a' másikat Barbé-Marbois marquisra. Ezután biztosságokat nevezé az elnök azon törvényjavaslatok megvizsgálására, mikkel az illető hivatalosztályok az ülések előtt foglalatostoktak. — Jan. 18iki rendelés következtében a' Szajna megyei 6ik választó kerület feb. 8kán összegyűlend Parisban Arago helyébe követ-választás végett. Mondják, hogy a' kormány esupán Laffitte kiját-szathatása végett halasztá olly sokára a' választást, mindazáltal most armánya bajosan sükerüend, 's Laffitte csakugyan előbbi helyére jutand — Sauveterreben jan. 5én d. Carlos ministere 's tanácsosa, d. Miguel Modet, ki két hónap óta visszavonulva élt Franciaországban, rövid betegség után meghalozott. — Az említettük parisi gyuladánál Severini dalszínház-igazgató, menekedni akarván a' tüztől, leugrott ablakából 's a' kövezetre esvén azonnal szörnyet halt. Lakszobáiból több igen becses irományt mentének meg 's mintegy 200 ezer francot aranyban ezüstben 's bankjegyekben. Lablache dalmok pénzét is szerencsésen megmenték, 's ez földérite barátit, kik félték, hogy a' nagy művész minden vagyonát elveszté, mivel tudták, hogy annak legtetemesb része mindig Severini gondviselése alatt volt. Egy fiatal férfi, ki teljes balöltözében épen a' gyuladaskor akart lakába sietni, meglátván a' tüzet, közelebb ment 's pillanatnyi bámulás után folytatni akará utját; azonban néhány rendőr sorba kényszerité őt állani, bőrvédret nyoma kezébe, 's az uracs kénytelen volt fagyos vizet adogatni selyem keztyüs kezével a' mellette álló szurtos utzaseprőnek. Pár percz mulva kedvező alkalmat vélvén, félreugrott a' sorból, 's olly erősen rohant egy kocsirudnak, hogy mellét, bezuza holtan zuhant földre. Néhány nyomorult, használva a' kedvező alkalmat, lopással szaporítá a' bajt; de már nagyrésztint kézre kerültek. Az égéskor használt oltó-eszközök esekély sükerét azon körülménynek tulajdonítják, hogy a' viz megfagyott a' fölskendőkben 's vízfordokban, 's jövendőre ovatszerül következőt említnek: meg kell a' vizet bizonyos mérték szerint sózni, 's nem fog soha megfagyni. Ehez még az is járul, hogy sósvízzel könnyebben olthatni a' tüzet, mint édessel, mivel a' só, melly a' víz kipárolgásával az égő anyagokra ragad, hátráltatja a' tűz terjedését a' közel fekvő anyagokra, 's így az égést mindelelőbb megszünteti. — A' kormány, hír szerint, nagyobbintni szándékozik állandó hadsergét, 's nem sokára 30ezer főnyi újonezzsedést parancsoland. Az Afrikába küldött számos katonaság, 's azon kedvelen állapot, mellybe a' kormányt a' luxenburgí villongás hozá, mellynek következtében katonaságot vala kénytelen indítani határi felé, hosszas gondolkozás után is átlátják minden elfogulatallmal, hogy, a' katonaság-szaporítás menthető 's épen nem ezéoz valamelly rendkívüli támogatásra. Mind ez azonban csak pusztá hír eddig, ha pedig valósulna, ugy alkalmasint hitel-szaporítást leend kérni kénytelen a' kamráktól, mivel az 1838iki költségvetésben e' körülményről nem volt említés. — A' spanyol kérdés eldöntetése után csak az olasz dalszínház elégtéről, hórul, olvadásról 's lopásról beszélnek a' parisiak; legközelebb pedig egy lengyelnek igen becses találmánya igazatá föl a' közfigyelmet, melly szerint az utánnyomas lehetlenné valik. A' kormány biztosságot nevezé ki e' fontos találmány-megvizsgálásra. Egyébiránt az egész vizsgálatot olly titkosan üzik, hogy eddig még azt sem tudhatni: erkölesileg ható e' a' találmány, vagy pedig egyéb törvényes eszközöken alapszik? Csak annyit mondanak az egész tárgyról, hogy a' feltaláló az ismeretes Czynski, a' vársói zendületi társulat alelnöke, ki Parisban több illy című regényt irt: „Le Kosak, le Granduc Constantine,“ 's utóbb „La Russie pittoresque“ című munkát ada ki.

Paris, jan. 20án: Espeja marq. az új spanyol követ tegnap érkezék fővárasunkba. Késtét több ideig oda magyarázák, hogy fogva volt Basilio Garcia egyik esapatjánál. Most azonban világos, miszerint csak a' választófölrati vita kimenetét kívánta bevárni, mivel azon esetre, ha a' közbenjárulási rendszer győzött volna, alkalmasint lényegesen megváltozandó vala álláspontja. E' véleményét valósítja azon különös körülmény is, melly szerint Campuzano, a' la granjai pártot képviselő követ, még most is folyvaist itt mulat, noha már rég visszahívá őt kormánya. Egyéb-

iránt ez utóbbi nem távozik Orleans hg termeiből, 's általánosan a' közbenjárulást ohajtó hgnél meghatalmazott alkövetnek nevezgetik őt némelly politikai körökben. Mindeddig senki nem beszél távozásáról. Franciaország helyze e Spanyolország irányában olly rejtélyes, hogy első pillanatban teljességgel nem tudja mit csináljon belőle az idegen. — Az olasz dalszínház romjaiból még folyvást füst emelkedik, 's tegnap lángok is kezdének mutatkozni.

A' Bon-Sens szerint Soult marschall meghívást kapott kabinetbe lépésre; de eddig vonakodni látszik e' fényes kitüntetéstől. — Az új spanyol követ már érkezék a' külministerrel Parisban megjelenté őta. Őszintén nyilatkozék előtte, mint jól értesültek tudni akarják, 's épen nem titkolá el a' félsziget szomorú helyzetét, mely naponként aggasztóbb kezd lenni. Az alig munkálni kezdett spanyol ministerség ismét bukáshoz közelít. Ofalia, kit Latour-Maubourg emelt polozra, már kijelenté, hogy helyzete elviselhetlenné kezd lenni. Alkalmasint Miraflores marq., vagy Gor hg fog helyette meghívatni miniszerelnökké. Cordova tábornok a' haditárczával leend megkínálva, 's Calatrava számára is hihetőleg marad valami helyecske. — A' National szerint remény kezd mutatkozni, hogy Godard ur Rouenban hosszas titkos fogsága után nem sokára visszanyerendi szabadságát, mivel kiviláglott, hogy baráti viszonyai az elfogottakkal nem valának zendülési célzatuak. — A' király saját magányos erszényéből 12 ezer frankot rendelt kifizettetni a' szegényeknek fára 's levevre, a' királyné 3ezer, Orleans hg 6ezer 's Adelaide hgnő 3ezer frankkal járultak e' szép áldozathoz. — Toulonban jan. 13ról ezt írják: „Rapatel tábornok innen Algierba vitorlázand, Valée tábornagy helyett, ki egészsége helyreállítása végett visszatér rövid időre Franciaországba, ideiglen a' kormányzóságot átveendő.“ —

N É M E T O R S Z Á G.

A' porosz ministerség válasza a' pápa beszédére nem igen talál közviszhangra; általános panasz, hogy a' kormány nem vélte tanácsosnak saját lapjában a' megtámadt oklevél közlését 's más részről, hogy válasza igen üres, sok benne a' kitérőzés, 's igazán nem lát a' dologhoz; nem kis rész kívánta volna, hogy a' kormány nyilvánítsa ki a' lázadói türekvés miatti vádakat. — A' Hamburgi Correspondent szerint Schwarzburg-Sondershausen hg volt első, ki a' hét elbocsátott göttingai tanítónak menedéket ajánlott, ha szükségök leendne rá; 's a' többi közt levelében biztosítá, miszerint ő 's kisdéd tartományának minden lakosa szívesen 's tisztelettel fogadandják őket. — Paderbornban jan. 7ikén a' nép sajonnyra vonult keresztül az utczákon éjjel után két óraig azon hirre, miszerint Pater Henricus barát befogatásától féltek; „éljen az érsek“, — „ha a' kölniek oda engedék az érseket, mi még egy barátot sem hagyunk elvitetni“ e' felkiáltásokat kivéve minden csendzavar nélkül oszlott el a' nép, verekedés vagy vérről szó sem lehetvén. A' würzburgi lap hosszasan tagolja Altenstein b. iratát a' kölni ügyben; a' müncheni politikai lap a' kölni főkáptalan bánásmódjára nézve fölvilágításokat közöl, mikből kiséül 1.) hogy csak az érsek halála esetében törvényes a' nyolcz napi határidő helyettes-választásra, 2) hogy a' káptalan ez esetben a' fogoly érsek jogait csak helytartólag gyakorolhatja 's e' helytartósági jogot egy harmadikra nem ruházhatja.

Schelling, a' híres német philosophus, sz. Mihály érdemrend nagy keresztjével tisztelték meg a' bajor királytól.

A' württembergi követkamra jan. 23ki ülésében a' büntető törvénykönyv véteték vita alá. A' halálos büntetés fenmaradását, 53 szó 29 ellen határozá. — A' hannoverai király a' gyalogszerget febr. 1jén 8 ezredre, 's mindenikét 4 csapatból álló zászlóaljra 's négy könnyű zászlóaljra osztatni parancsolá. — Berlinben jan. 21én szokott fényvel ülték meg a' jelrendünnepet. Az éjszakanémet udvaroktól közlemények érkeztek Berlinbe, miszerint reménylhető, hogy az utánnyomatás elleni törvényjótékonyasága a' porosz határokon túl is terjedend.

A M E R I K A.

Ujyorki lapok szerint, hogy az angolok 's lázadó canadaiak közti harcban a' semleg (neutralitás) meg nesértessék az egyesült statusok határin, 's ennek egy polgára se vegyen abban részt, dec. 1jén a' követház meghatalmazá az elnököt, hogy a' semleget tartsa fen a' tengeren, és az egyesült statusok partjai védelére az eddigi csapatokon kívül új hajókat rendeljen. Az angol ministeri lapok e' végzemenyt igen dicsérik. Az egyesült statusok polgári a' canadai ügyre nézve véleményökben megoszolják; de ha a' zendülők nálak többségre találандnak, azt a' brit kormány bizonynyal azon canadai lapoknak köszönheti, melyek a' befogott politikai vádlottakat tüzzel vassal szeretnék pusztítani. —

Philadelphában nov. 29én tevő próbantját Lancaster vasuton azon erőmozgony (Locomotiv) melyet Norris és Grim a' bécsi-trieszti vasut számára készítettek. A' próba minden várakozást felülmúlt. Először 40 terhes szerket, 400 ezer font terhűt, vont Schuykill hidtól a' városig, angol mérföldjét 4 percz alatt. Ezután a' Schuykill másik oldalán a' hegyi utnak ment. A' vasut itt 2804 láb hosszáságú magasodást képez 369 láb emelkedéssel. Közönségesen ezen darab uton egy álló erőművet használnak. Norris azonban erőművéhez még két, 40 ezer fnyi, kocsit aggatva ment a' hegynek fel 's 3 első 's 40 másod percz alatt az utat megtevé. A' hegyről pedig 20 ezer font teherrel 8 percz alatt futott le, mitán az uton kétszer, egy egy perczig, megállítatott. Az erőmű neve Philadelphia. A' mű e' nemben legszebb az egyesült statusokban. Sik vasuton óránként 33—40 angol mérföldet halad 's így a' Bécs és Triest közti utat 9 óra alatt teendi meg.

A' mult oct. 18 's 19ke közti éjjel Acapulco csendes tenger melletti városban erős földrengést éreztek, mely 5 óra alatt 130szor újult

meg 's 19kén egy óraker éjjel olly iszonyu volt a' rázás, hogy a' város lakosi rémültökbén házaikat oda hagyák. A' város nagyobb része 's vele az igazgatósági épület, rom.

Bahiából a' hírek oct. 24éig terjednek. A' lázadók az egész várost meghódíták, a' vámházat feltörték és sok fegyver 's hadiszernek jutottak birtokába. A' várost, mennyire tudhaták, megerősítették, hogy a' kormánypartiak megtámadásának ellenállhassanak. A' kereskedés egészen elakadt. Az új elnök oct. 23kán érkezett meg a' révbe, de nem engedék azt kiszállani. A' kormánypart hadiereje a' várostól néhány mérföldnyire fekszik. A' két part között csatára kerülhet a' dolog minden óran.

A' valparaisoi hadszállítvány Peru ellen nov. 16án valóban elvitorlázott, miután Chili kormánya az angol közbenjárást el nem fogadta, Santa-Cruz készen várja, hadserge, mely éjszakon van összevonva, 13.000 főnyi.

Mexicoi levél szerint nov. 6árul, a' kormány néplázadást retteg; ezért a' csapatok 's töltött álguk készen tartanak. A' béke lenek a' szövetséges alkotmány visszaállítását sürgetik, 's hiszik, miszerint a' Bustamente elnök vagy leteszi hivatalát vagy teljesíti e' kívánatot.

Rio Janeiroban azon reményben voltak, miszerint Bahiaba érkezett új elnök a' kormány felsőséget minden baj nélkül visszaállítandja.

Egy ujyorki lap előadja, mennyivel adós az egyesült statusok kereskedősége 's mennyire rúg adósságtörő eszközök. 1837 jun. 1jén az egyesült statusok tőzsér kara adós volt Wilmos 's tár. 33 millió 850 ezer. Wiggins 's tár. 36 millió. Wildes 's tár. 25 millió, 's más londoni, liverpooli, manchesteri házaknak 125 millió, Franciaországoknak 37 mill. 500 ezer összesen tehát 257 mill. 500 ezer dollárral. Levonván az egyesült statusokbani bukások által okozott 32 mill. 500 ezer dollárnyi kárt, még 225, millió dol. fizetendő. Ezen összeg nagyobbrészt a' jelen zavarok miatt 9, 12, 18 hónap mulva fizetik. Minden tulzás nélkül az adósság ki nem fizetett részét 112 mill. 500 ezer dollárra becsülhetni. Ugyanannyi marad még fizetendő. Fele kész pénzzel, különféle vállalatok részvényivel, másik része gyapot 's más terméki művek által fizetteték vissza.

A' bremai lap levelezője a' bahiai nov. 7iki zendülést pórnap lázadásnak nevezi; az új elnököt, Carneiro Regot, marhakereskedőnek mondja titoknokát, Sabinot, gazembernek, ki nemesak egy gyilkolást vitt véghez. „Félelem és rettegés uralkodik minden házban — mondja többi közt a' levél — az előkelő családok majd mindnyájan elhagyák a' várost 's az ország beljébe menekvének. Ellenzendülést még eddig nem próbáltak, 's mivel a' kincstár most igen jó lábbon áll, a' jelen kormány mindaddig fenntarthatja magát, míg pénze van 's katonáit rendszeren fizetheti. Bevetelről szó sincs, mert a' közlekedés egészen elakadt. Az vigasztalhat leginkább, hogy a' jelen kormány sokáig nem állhat fen, mert Rego az elnök buta. Ellenben igen aggasztó azon gondolat, miszerint megbuktatása a' pórnap fölfegyverzetével van összekötve, mely őt fölemelé 's így ismét előkerülendnek azon véres jelenetek, millyeknek Rio Grande 's Para voltak színhelyei 's miktől Bahiia akkor menten maradt.

Rio-Janeiroból nov. 4éről a' Times következőt ír: „A' francziák a' braziliai birodalomnak Amazon folyam mellett 's Francia-Gujánával határos részét elfoglalták. Ennek okául azt mondják, hogy a' franczia kormány a' braziliaitól a' franczia alattvalók részre, kik Paranak az indiánok általi kiraboltságok károsultak, kárpótlást nem nyerhete.

Ujyorki legújabb hírek szerint a' kabinet tagjai mindnyájan beadák a' congressusnak tudósításait. A' kincstár titoknokai nyilvánítá, miszerint a' kenyér drágasága sürgeti a' gabnavetés előmozdítását. A' hadminister tudósítása szerint v. Floridában az indiánok elleni harc minden következmény nélküli vala, bár 4—5 ezer indián ellen 15 ezer főnyi sereg esatázott. Továbbá, hogy Red-Rivert (Louisianában, Mississippibe szakadó folyam) a' mérnökök megújítták az őserdőkből belé sodrott fatörzsköktől, melyek a' hajózást igen veszélyeztettek. Még nagyobbserű óriási mű vétetik nem sokára munkába, t. i. Mississippi torkolatját mélyebbitése (öblösebbítése), mi Uj-Orleans egészségi állapotára 's a' hajózásra nézve fontos vállalat.

Santa Cruz tábornok a' peru-bolivai republica protectorának rendelete (Limából aug. 23áról), Luis Jose Obregosot az éjszaki-perui status elnökévé, Manuel de la Cruz Mendezt főministré 's Galdianit kincstártitoknokká nevezé. — Cuba szigetén keresztül a' spanyol kormány vasutat készített, melyet nem sokára megnyitnak. Hosszasága 80 spanyol mérföld. Ezen vasut a' kereskedést előmozdítandja, mert azon hajóknak, melyek dél 's éjszak részen kikötnek, eddig az egész szigetet meg kelle kerülniök.

OLASZORSZÁG.

Romából írják, hogy Bunsen javaslatokat tön, melyek a' római udvar tetszését megnyerni látszattak, de utóbb lőnek figyelmesekké a' záradékokra, mik fontolást érdemelnek. 'S így válasz nélkül hagytattak a' javaslatok, mi által ismét távolodnak a' beküles reményitől. A' mennyire ohajtják Romában a' porosz udvar iránti hajdani barátságos viszonyokat visszaállítani, annyira jogtalannak érzi magát a' szent atya az egyház törvényes jogaiból legkevesebet is engedni, melyek iránt szigoru örökösre határozá el magát. Nehéz átlátni, mikép fejlenek ki a' jelen zavarból; ha a' porosz kormány nem engedékenyebbül.

Azon hír, miszerint Szardínia és Spanyolország között kereskedési szerződés kötöttet volna, nem valósul meg. Az egész dologban annyit ugyan igaz, hogy a' szardíniai király Genuába érkeztek rendszerabályt boesáta ki, mi szerint ha a' spanyol hajók sérülés, szélvész v. más ilylyes okból szardíniai révekbe kénytelenek kikötni, bántatásuk ne legyen.

GARONAÁR. Pest febr. 1jén Árpai: 30. — Zab: 21, 23 1/3, 22. Kukoricza 36 2/3, 33 1/3 DUNAVIZÁLLÁS. Pest febr. 1jén 14' 4" 0" — 2án 14' 7" 9" — 3án 14' 11' 6"